

ANG

Bayan

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Hiligaynon
Tuig XXXVII No.. 20
Oktubre 21, 2006
www.philippinerevolution.org

Editorial

Pagpatay kay Bishop Ramento, patimaan sang kapintas sang rehimeng Arroyo

Ang makangingil-ad nga pagpatay sadtong Oktubre 3 kay Bishop Alberto Ramento, makimasa kag patriyotikong tagapangulo sang Supreme Council of Bishops sang Iglesia Filipina Independiente (IFI) patimaan sa pagsingki sang kapintas sang rehimeng US-Arroyo sa kampanyang pagpamatay sa mga kritiko sini kag pagsabwag sang kakugmat sa nagabato nga pumuluyo.

Sa pagpatay kay Bishop Ramento, ginapakita sang rehimen nga wala ini nagakangilin nga patyon pati ang matag-as nga lider-simbahan nga ginahangad bangud sa pagkamatutom nga aktibista para sa matuod nga pungsodnong kahilwayan kag demokrasya kag wala-untat sa pagsakdag sa mga interes kag kinamatarung

sang pumuluyo, ilabi na sang masang anakbalhas.

Nahibal-an gid sang rehimen nga ang pagpatay kay Bishop Ramento mahimo nga maggatong sing labi nga pagsingkal sang kaakig sang malapad nga pumuluyo. Gani nasanto sa iskrip ang pagpatay sa obispo kag pagpanabon sang ila pasistang krimen agud pagguwaon nga isa lamang ini ka "simpleng kaso sang pagpangawat kag pagpatay nga himo sang isa ka ordinaryong kriminal."

Pero nagsayup ang rehimen sa paglaum nga basta na lang nga tunlon sang pumuluyo ang sangtambak

Mga tampok sa isyu nga ini...

"No man's land" sa Negros
PAHINA 4

Komboy sg militar inambus sa Negros
PAHINA 4

Pagtimbuok sg sukot sa kuryente
PAHINA 11

nga kabutigan nga ginalubid sang Malakanyang kag Philippine National Police (PNP) para ipilit ang iskrip nila.

Isa ka independyenteng *fact-finding mission* ang gintukod sang mga nagasakdag sang tawhanong-kinamatarung, progresibong abogado, doktor kag tiglawas sang simbahan ni Bishop Ramento para tun-an ang mga datos kag sirkumstansya sang pagpatay sa obispo. Matapos ang maid-id nga pagpangusisa, ginahimutig sang mga resulta ang "imbestigasyon" sa kaso sang PNP. Napamatud-an nga planado kag hungod ang pagpatay sa obispo, baliskad sa ginapagguwa sang pulisya nga siya ginbuno bangud lang nga "nagbato siya sa mga tawo nga nadakpan niya sa akto nga pagpangawat sa kumbento."

Daw kuring nga may ginaham-pangan nga ilaga ang paglaragway sang *fact-finding mission* sa nagpatay sa obispo. Duha ka beses nga ginbuno sang kriminal si Bishop Ramento sa dughan kag likod sam-tang nagakatulog pa ini. Pagkata-pos lubos nga kahayupan nga gin-lantaw sang berdugo ang pilason nga obispo samtang nagakamang

padulong sa pwertahan kag nagpa-ngayo sang tabang. Wala kaluoy nga ginhampangan sang berdugo ang nagahimumugto nga obispo kag ginpaantos tubtub lubos nga nabugtuang sang ginhawa. Pagpu-kan ni Bishop Ramento pila ka ti-kang lampas sang ganhaan, liwat siya ginpilasan sa iya tudlo kag liog agud pagguwaon nga nagbato ang biktima samtang ginakawatan ini. Pero nagaguwa sa pagpangusisa nga wala ni gasgas sa lawas ukon sa mga butkon ang obispo, nga amo tani ang tanda kon nagbato gid man siya.

Indi mapapati sang PNP ang sin-o man nga may husto nga pin-sar nga ordinaryong pagpangawat lang ang natabo. Apat ka di bantog nga makawat kuno ang nagsulod sa kwarto sang obispo. Bangud ang interes lang sang PNP nga takpan ang kamatuoran, daw milagro sa kadasigon sini sa "paglubad" sa krimen. Gilayon nga "nadakup" kuno sang PNP ang apat nga "makawat" kag "nabawi" sa mga ini ang mga bagay nga "ginkawat"--

ang singsing sang obispo kag isa ka DVD player nga nadula duha ka simana antes pa ang pagpatay.

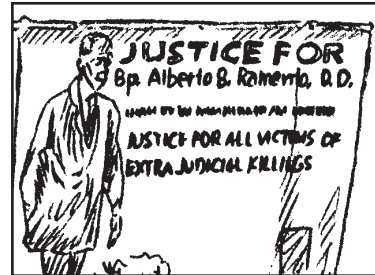
Indi mabalibaran nga ang ma-tuod nga motibo sa likod sang pag-patay sa obispo amo ang gusto sang pasistang rehimeng Arroyo nga pahipuson ang isa ka kilala kag impluwensyal nga

impluwensyal nga kritiko sang pagpa-migos kag pag-pang-ulipon sa pu-muluyo, ilabi na sa imol. Mabaskog man nga ginkunde-nar ni Bishop Ra-mento ang mga

pagpang-abuso militar, pagdinaya sa eleksyon, padihut nga Cha-Cha kag iban pang mga kabutigan kag kapintas sang rehimen. Isa sa mga pangunahon niya nga ginapakig-away amo ang kaso sang mga wel-gista kag mga pinatay kag ginlupig sa Hacienda Luisita. Amo gani nga madugay na siya nga ginpaidalum, upod ang madamu pa nga progresi-bong pari sang IFFI kag ibang sim-bahan, sa padayon nga pagpaniktik kag iupod sa *order of battle* sang militar kag mga *death squad* sini. Sa pihak sini, wala siya bisan kis-a nalingkang kag padayon siya nga naghulag para sa pumuluyo.

Sa pilit nga paglubid pa sang iskrip agud pagguwaon nga isa ka ordinaryong krimen lamang ang pagpatay kay Bishop Ramento, gin-lauman sang rehimen nga madula sini ang signipikansya sang nangin kabuhi, handum kag paghimakas sang ginpatay nga obispo. Nagsala ang rehimen kon pinsaron sini nga epektibo ang amo nga paagi agud likawan ang lapnagon nga pagkun-denar sa sulod kag guwa sang Pili-pinas samtang nagapadayon ang kampanya sang pagpamatay kag pagkuot sa mga aktibista kag iban pang masupog nga kritiko.

Ang pagpatay kay Bishop Ra-

Tuig XXXVII No. 20 Oktubre 21, 2006

Ang *Ang Bayan* ginabantala sa leng-wahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hili-gaynon, Waray kag Ingles.

Mahimo ini i-download halin sa Phi-lippine Revolution Web Central nga makit-an sa:

www.philippinerevolution.org

Nagabaton ang *Ang Bayan* sang mga kontribusyon sa porma sang mga ar-tikulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauswag sang aton pahayagan.

Malab-ot kami paagi sa e-mail sa: angbayan@yahoo.com

Kaundan

Editorial

Pagpatay kay Bishop Ramento	1
Paglapas sa tawhanong-kinamatarung	3
"No man's land" sa Negros	4
Ambus sa Negros	4
RSOT sa Bondoc Peninsula	5
Inaway banwa sa Ilocos-Cordillera	6
Pakigsugilanon sa MILF, ginasabotahe sg rehimen	8
Kasaysayan sa panabotahe	9
Pagpamomba sa Mindanao, padihut sg rehimen	10
Pagtimbuok sa presyo sg kuryente	11
Ang EPIRA	11
Balita	12

Ang *Ang Bayan* ginabantala duha ka beses kada bulan sang Komite Sentral sang Partido Komunista sang Pilipinas

sundan sa Editorial, pahina 3

ANG BAYAN Oktubre 21, 2006

Nagapadayon ang kalakasan militar

Isa ka aktibista sa Laguna ang pinakaulihi nga biktima sang wala untat nga pagpamatay sa mga progresibong pwersa. Nagasunod ang mga kaso sang abuso-militar nga nakalap sang *AB* sining Septyembre kag Oktubre.

Oktubre 18. Ginpatay sa Barangay San Gregorio, San Pablo, Laguna si Eduardo Millares, 50, myembro sang Samahang Magka-pitbahay sa Tabing Riles (SMTR), utod nga organisasyon sang Kada-may. Si Millares magasulod sa trabaho sang siya palapitan kag luthangon. Napilasan sa insidente si Victoriano Carino, 42, kaingod balay ni Millares. Mabaskog nga ginapamatukan sang SMTR ang demolisyon sang ginatus-gatos nga balay sa higad-riles sa San Pablo. Antes ang pagpatay, may pila ka adlaw na nga ginaharas sang mga suldado sang 22nd IB si Millares sa iya balay. Sa pihak sini, pilit nga ginamid sang pulisya si Millares sa pagpangawat kag ginapamilit nga ang pagpatay sa iya bunga lamang sang away niya kag sang isa ka sindikato kriminal.

Oktubre 9. Anum ka pari sang Iglesia Filipina Independiente (IFI) ang ginapamahug nga patyon.

Ginbuyagyag ni Fr. Gilbert Garcia sang Diocese of Tarlac nga lu-

was sa mga nabaton niya nga nagapamahug nga *text message*, tatlo nga nakabonet nga lalaki ang nakit-an nga nagaalihid sa iya simbahan sadtong aga sang Oktubre 9. Si Father Garcia ang ginatalana nga tagapamaba sang diocese nahanungod sa pagkamatay ni Bishop Alberto Ramento.

Luwas sa iya, ginreport sang Promotion of Church People's Response (PCPR) nga ginapamahug man nga igasunod sa ginpatay nga obispo sanday Fr. Terry Revollido sang Pangasinan; Fr. Romeo Tagud sang Negros; Fr. Marco Sulayao sang Panay; Fr. Sony Teleron sang Western Mindanao; kag Fr. Antonio Ablon sang Cagayan de Oro.

Oktubre 8. Ginpatay sa iya balay sa Barangay Baiao, Tago, Surigao del Sur si Fr. Dionesio Gingging, 53, pari sang IFI nga kritikal man sa rehimen. Si Reverend Gingging ginlabu-labo anay sang tatlo ka lalaki nga nakabonet antes lut-

hangon. Siya ang ika-24 katapu sang IFI nga ginpatay halin sang nangin presidente si Gloria Arroyo sadtong 2001. Ginapagguwa sang PNP nga ang natabo nga pagpatay kaangot lamang kuno sa pagkaumid sang pari sa iligal nga pagtroso.

Septyembre 11. Halos isa ka simana nga ginhalinan sang mga tawo ang Barangay Bagacay kag Osmena sa Palapag, Northern Samar makaligad ihamlet sang 63rd IB sang tunga sa adlaw ang mga taga-Bagacay. Mas o menos 500 pamilya ang nagbakwit para makalikaw sa

masingki nga pagpang-abuso sang mga suldado nga nakabase sa Barangay Burgos, Mapanas, Northern Samar. Mga tagabaryo ang ginapaukpan sang militar makali-

gad maengkwentro nila ang BHB sa Sityo Ibalwi, Barangay Bagacay sadtong Septyembre 11.

Septyembre 8. Gindakup kag gintortur antes patyon sang mga elemento sang 63rd IB si Jerick Lucindo, 18, taga-Sityo Cag-anibong, Barangay Bagacay, Palapag, Northern Samar. May ginbakal lamang si Lucindo sa Barangay Bagacay kag nagapauli na sang masu-malang niya sa karsada sa Sityo Canungahan, Barangay Osmena, Palapag ang mga nagapatrulya nga suldado. AB

Editorial, halin sa pahina 2

mento patimaan sang sobrang arogansya ni Gloria Arroyo. Pareho sang pinakamalaut nga mga pasista sang kasaysayan, kon magpostura siya daw wala sang kutod ang iya kagamhanan kag bisan ano pa nga sari sang kalainan mahimo niya nga tabunan sang kabutigan, ipabaton sa pumuluyong Pilipino kag palusuton sa nasyunal kag internasyunal nga opinyon publiko. Sobra nga pagpagamay kag pagpatamay ini sa ikasarang kag determinasyon sang pumuluyong Pilipino nga hibalon kag ibuyagyag ang kamatuoran nga pilit ginatakpan sang rehimen, paslawon ang madugo sini nga

kampanya sang pagpamatay kag pagpamigos, kag maghulag para batuan sang iya pagginahum tubtub mapukan ini.

Sa katapusan, ang pagpatay kay Bishop Ramento patimaan sang madalum nga desperasyon sang garuk kag pasistang rehimeng Arroyo nga dunuton ang tanan nga pwersa nga nagabato diri.

Pareho man ini sang mga pagsayup nga ginbayan sang daku sang pasistang diktador nga si Marcos sadto. Wala sing kinatuhay ang bug-at sang husga kag silut sang pumuluyo kag kasaysayan sa brutal nga pagginahum ni Gloria Arroyo kag mga makangingil-ad nga krimen niya sa pumuluyo. AB

Anum nga barangay sa Negros, "no man's land"

Kaangay sa "no man's ang mga mabukid nga baryo sang Calatrava, Negros Occidental bangud sa mapintas nga mga operasyon sang 11th IB, 61st IB, 3rd Scout Ranger Company kag bandidong Revolutionary Proletarian Army sa ila desperasyon nga lagson ang mga Pulang hangaway sang Bag-ong Hangaway sang Banwa (BHB).

Ang malaparan nga operasyon militar ginsuportahan sang duha ka eroplanong "Tora-tora" kag apat ka helikopter. Bangud sa pagpamomba, pagpang-istraping kag pagpamintas sa mga tagabaryo, napilitan magbakwit ang 2,497 residente sang mga barangay sang Telim, Malanog, Mansaka, Malatas, Cruz kag Laga-an. Bunga sini, ginpaidalum sang Sangguniang Bayan sang Calatrava sa *state of calamity* ang anum nga barangay.

Nagaginutok subong ang mga bakwit sa mga *barangay hall*, kapi-lya, *day care center*, iskwelahan kag balay sang ila mga paryente kag kakilala, suno sa alkalde sang Calatrava. Bangud sa sobrang kulba, halos wala sing nadala nga mga gamit ang kadam-an sang mga bakwit. Sa subong madamu sa mga bata ang ginahilanat kag ginasip-on dahil sa pagtulog nila sa malamig nga salog. Kulang katama ang ginahatag nga bulong sang lokal nga gubyrno.

Sa kapaslawan nila nga mada-kup ang BHB, ang pumuluyo ang ginapaukpan sang militar sang ila kaakig. Nagahimo lamang ang militar sang kon anano nga mga istorya agud tabunan ini, suno sa Karapatan-Negros. Ginpangin-wala sang tatlo ka adlaw nga *fact-finding mission* sini ang report ni Col. Gregorio Fajardo, hepe sang 3rd Infantry Brigade, nga mga katapu sang BHB ang tatlo ka menor de edad nga dinakup sang militar sa Barangay Telim sadtong Oktubre

13.

Ang duha sa mga gindakup 15 ka anyos, taga-Barangay Malanog kag nagbutho sa Malanog Elementary School samtang ang ikatlo isa ka kabataan nga 17 anyos nga taga-Barangay Telim. Gintortyur ang tatlo nga kabataan, upod ang duha ka sibilyan nga sanday Nathaniel Alesgar, 18 kag Ruel Tapio, 21. Suno sa ila report, gingapos sila nga daw baboy kag lima ka minutos nga tinabunan sang plastik ang ila mga ilong kag bibig samtang pilit sila nga ginapaako nga mga rekrut sang BHB. Ginkasuhan sang pulisya ang

lima sang iligal nga paghupot sang mga baril kag eksplosibo.

Ginreklamo man ni Gaspar Vilanueva, 55, nga pwersahan nga ginhimo nga *command post* sang isa ka platon sang Philippine Army kag RPA ang balay niya kag sang iya bayaw samtang nagahimo sang pagpang-istraping kag pagpamomba. Gindumilian man sila nga maglagaw sa baryo kag magkadto sa ila mga ulumhan. Ginkawatan man sila sang 15 manok nga pangbulang kag mga personal nga gamit. **AB**

Komboy sang militar, ginlambatan sa Negros

Duha ka suldado sang 11th IB ang napilasan matapos sila lambatan sang mga gerilya sang Bag-ong Hangaway sang Banwa (BHB) sa Barangay San Isidro, Toboso, Negros Occidental sadtong hapon sang Oktubre 17. Halin ang komboy sang mga suldado sa operasyon militar nila sa mga mabukid nga barangay sang Calatrava kag Toboso sang ambuson ang ila salakyan mga alas-4:30 sang hapon.

Halos duha ka simana na nga ginalabugay sang mga tropa militar halin sa Task Group North (ginalakipan sang gintingub nga mga pwersa sang 11th IB, 61st IB, 3rd Scout Ranger Company kag paramilitar nga Revolutionary Proletarian Army) ang mga mabukid nga bahin sang Calatrava kag Toboso sa paglagas sa isa ka platon sang BHB nga sumalakay sa P4.3 bilyong proyekto nga hulugpaan sa Barangay Bagtic, Silay City sadtong kaaganhon sang Oktubre 9.

Madasig nga kinumpiska sang mga Pulang hangaway ang 18 kalibre nga .38 rebolber, tatlong shotgun kag walo nga radyong VHF sang mga nagabantay sa hulugpaan. Ginpalupok man sang BHB ang *computerized batching and cement paver* sang Hanjin International, ang kumpanyang Koreano na nagahimo sang konstruksyon, kag *power generator* sang Takinaka Itochu, isa ka kumpanyang Hapones. **AB**

Pagsulundan sang RSOT sang 74th IB sa Bondoc Peninsula

"Bawal mabuhi"

Daw layi militar ang nagaluntad sa Bondoc Peninsula. Ginadumili sa mga mangunguma diri nga magtakas sa bukid agud mangopra kag magkaingin. Sin-o man ang indi magsunod diri ginaakusar nga nakighimbon sa Bag-ong Hangaway sang Banwa (BHB). Kon tugutan magtakas sa bukid, kinahanglan magpanaog man sa hapon kag magreport sa militar.

Halin nga nadestino diri ang Re-engineered Special Operations Team (RSOT) sang 74th IB sadtong Hulyo 2006, hugot nga ginpanaug sini ang amo nga mapintas nga pagsulundan sa 12 barangay sang General Luna kag Catanauan, Quezon. Wala gid magtinguha ang mga suldado nga sundon ang kaugalingon nila nga "doktrina" sa RSOT nga magpabuot-buot kag mangin "propesyunal" kag ilogon ang hulag kag pamatasan sang mga armadong yunit pangpropaganda sang BHB agud makakuha sang suporta sang pumuluyo. Halin sa umpisa kit-anon na ang ila mga bangkil kag matuod nga duag. Sa sulod sang pila ka bulan nga pagpatener nila sa mga baryo nga sakup sang ila operasyon madamu nga mangunguma ang wala pili nga ginpwera, ginbakol kag ginpahug sang mga myembro sang RSOT sang 74th IB.

Pila ka pulo nga mangunguma halin sa mga barangay sang Sumilang, Magsaysay, Recto, Lavides kag Villarica sa General Luna kag sa mga barangay sang Sta. Maria, San Vicente Kanluran kag Silangan, Tagabas Ibaba kag Ilaya, Suha kag Anyao sang Catanauan ang ginpatawag ukon indi ginkuha sa ila mga balay kag pwersahan nga gindala sa *barangay hall* nga ginahamtangan sang RSOT ukon indi sa hedkwarters mismo sang 74th IB sa Ajos, Catanauan. Iligal sila nga ginahunong sang masobra 48 oras kag ginapaidalum sa hugot kag paliwat-liwat nga interrogasyon.

May pila ka kaso pa nga ang mga mangunguma tatlo tuhtub apat ka beses nga ginpabalik-balik sa hedkwarters sang 74th IB para sa interrogasyon. Maathag nga paglapas ang mga ini sa tawhanong-kinamatarung sang mga sibilyan. Sa pinakamenos, daku ini nga perwisyo sa ila pangabuhian. Malaut pa, may upod pa nga pagpamahug, pagpanakit kag pagpasaka sang mga imbento nga kaso. Nagapadamu ang mga pamilya nga napilitan magbakwit agud makalikaw sa mga pagpamintas kag pagpamahug nga ini sang mga pasistang militar.

Samtang, wala untat ang dalagkuan nga operasyon militar sang AFP sa iban pa nga banwa sang Bondoc Peninsula pareho sang San Narciso, Buenavista, Bulanay kag San Andres. Lapnagon man ang pagbutang sang mga tsekpoynt sa mga karsada kag dalan nga nagapugong sa hilway n g a

pagbyahe kag mga aktibidad sang mga pumuluyo. Sa Barangay Buenavista, San Narciso, may apat nga mangunguma—sanday Jovito Marco, Domingo Devida, Mamerto Rivadulla kag Medwin Hiwatig—nga ginkuha sang mga militar sadtong Septyembre 10-13. Tuhtub su-bong wala pa napatuhaw sanday Marco kag Hiwatig.

Nagaluntad sa mga barangay kag banwa nga ini ang kapintas militar nga masiling sobra pa sa panahon sang layi militar ni Marcos. Gusto pagguwaon sang mga pasistang militar nga normal ang sitwasyon pero maathag nga kahadlok lamang ang ginatuga sini sa pumuluyo. Pati ang mga lokal nga upisyal halin sa barangay tuhtub lebel-prubinsya wala ginarespeto sang AFP. May mga kagawad pa sang barangay nga ginakasuhan man sang rebelyon, gani indi man nila maproteksyunan ang ila mga nasakupan. Solo ang hugot nga paghiliusa, pagpalapad sang naghiliugyong prente kag pursigido nga paghulag sang pumuluyo sang Bondoc Peninsula, upod ang pagsulong sang BHB sang armadong paghimakas ang magapanas sa pasistang teror nga nagalikup sa lugar. **AB**

Ang pagsulong sang inaway banwa sa Ilocos-Cordillera

Nainterbyu sang *Ang Bayan* si Simeon Naogsan Sr. (Ka Filiw), tagapamaba sang Cordillera People's Democratic Front (CPDF), nahanungod sa pagpasulong sang armadong paghimakas sa rehiyong Ilocos-Cordillera kag kahandaan sang BHB nga atubangon ang mga nagsingki nga atake-militar diri.

Mataas ang kahandaan sa pagpakig-away. Mataas ang lebel sang kahandaan sang mga Pulang hangaway sa rehiyon sa pagpakig-away gerilya. Nagaserbi nga daku nga bentaha nila ang mga paghanas sa nagtaliwan nga pila ka tuig. Ini kon ngaa masing naton nga yara sa kahimtangan sila nga pasingkion ang inaway gerilya. Luwas sa mga regular nga paghanas pulitiko-militar, naghiwat man sila sang mga paghanas sa *special operations*, hilikuton sa ikaayong lawas kag paniktik.

May paghanas man sa isnayinging nga nagakabagay kag na-

gamaksimisa sa mabukid kag matalon nga tereyn sang rehiyon. Epektibo nga panaguan sang mga isnayper ang matag-as nga mga bukid diri. Paagi lamang sa mga tim ukon grupo sang mga isnayper, natigayon sang BHB nga malansang sa isa ka pusisyon ang mga nagapagoperasyon nga tropa sang AFP—bisan ka bilog nga kumpanya sang kaaway.

Siling ni Ka Filiw, sa isa ka inaway sa Mt. Mugao, indi makaabante ang kaaway bangud nalansang sila sang mga isnayper sang BHB. Indi man makapalapit ang mga *helicopter gunship* kon may mga is-

nayper nga nakapwesto sa mga talaytay sang mga mataas nga bukid, bangud sarang nga iguon kag samaron sang mga isnayper ang mga helikopter. Sa isa naman ka inaway sa lindero sang Abra, Mt. Province kag Ilocos Sur sadtong Hunyo, may isa ka helikopter nga grabe nga nasamad sang mga isnayper sang BHB.

Kadungan sang paghanas sa mga lubos-panahon nga hangaway, naghiwat man sa rehiyon sang mga pulitiko-militar nga paghanas sa mga yunit sang milisya sang pumulyo. Kabahin ini sang paghanda sa pagsagang sa mga operasyon militar sang Reengineered Special Operations Team (RSOT) sang AFP sa ila mga baryo. Padayon nga nagapasyang ang mga pwersa sang BHB sa pulitika, sa militar, sa paghulag-gerilya, sa pagpahugot pa sang angot sa masa, sa pagkabisar sa tereyn kag sa nagkalain-lain nga takтика kag teknika sa pagbato.

Pag-atubang sa mga nagaatake nga pwersa sang kaaway. Indi masarangan sang kaaway nga deployan ang tanan nga prenteng gerilya sa Cordillera, ilabi na sa malapad nga interyor. Bangud indi hanas sa tereyn ukon indi gani ginatamad magtakas sa bukid ukon nahadlok magsulod sa kagulangan, nagapabilin na lamang sila sa ila mga kampo ukon indi sa mga komportableng lugar nagapwesto sa mga sentro kag matawong erya. Bangud sa kabudlayan man sa tereyn, masami kinahanglan sang batalyon-kadaku, kon indi man brigada-kadaku—kon magoperasyon ang kaaway. Bangud diri, madali magsungaw ang ila presensya kag gilayon nga mahibal-an sang masa kag Hangaway ang ila hulag. Kon may napadaug nga operasyon ang BHB, brigada-kadaku ukon sobra pa ang balos nga salakay sang kaaway, dungan gamit sang mga *helicopter gunship* kag pagpalupok sang mga mortar. Pagkatapos ginasunod sang

kaaway ang mga operasyon RSOT sa baryo. Pero indi gid makalawig ang amo nga operasyon bangud luwas sa magasto, masami nga sumbag lamang sa hangin ang kaaway kag labi lamang nademoralisa.

Bisan sa daku nga numero na ang kinahanglan ipakat sang kaaway sa mga operasyon sa interyor sang Cordillera, bangud sa kabudlay kag lapad sang tereyn, indi gi-hapon sarang kulungon sang kaaway ang pwersa sang BHB nga pana-panahon nagakonsentrar kag nagadispers. Kon sa diin lang nagahalin kag paliwat-liwat nagaulhot ang mga Pulang hangaway nga gulpe na lang nagabira sa nagkalain-lain nga pormasyon sang kaaway kag pagkatapos madasig nga nagakadula sa indi mahibal-an nga direksyon. Nagamit sang husto sang mga Pulang hangaway ang maayo nga pagkabisar nila sa kalupaan kag mga resorsa sini, luwas pa sa hugot nila nga angot sa masa.

Sa kamatuoran, ginalantaw sang BHB nga paborableng hingalitan ang daku nga operasyon sang kaaway kag makalunsar sang taktikal nga opensiba batuk sa mga nahamulag nga pwersa nila. Para epektibo nga mahimo ini, kinahanglan magtambi ang mga pwersa sang BHB sa mga kaingod nga prubinsya kag prente nga makatipon sang nagakaigo nga pwersa.

"Gani," siling ni Ka Filiw, "kinahanglan man maglunsar kita sang mga taktikal nga opensiba nga nakadesinyo diri, kadungan sang paglunsar sang mga taktikal nga opensiba batuk sa mas magamay nga yunit sang kaaway nga nakaposisyon sa mga detatsment ukon nagalunsar sang operasyong RSOT."

Madasig nga pagsabat sa panawagan nga pasingkion ang mga TO. Madasig nga ginsabat sa rehiyon sang Ilocos-Cordillera ang panawagan sang Komite Sentral sadtong nagligad nga tuig nga pasing-

Kon sa diin lang nagahalin kag g paliwat-liwat nagaulhot ang mga Pulang hangaway nga gulpe na lang nagabira sa nagkalain-lain nga pormasyon ng kaaway kag pagkatapos ay madasig nagakadula sa indi mahibal-an nga direksyon.

kion ang mga taktikal nga opensiba sang BHB bilang amot sa pagpaltalsik sa rehimeng Arroyo. Sang mapaabot ang panawagan, gilayon nga nagplano ang Komite sang Partido sa rehiyon sang mga plano koordinadong aksyong militar kon sa diin nagabuligay ang magkatambi nga prente sang BHB. Gintumod ang mga anihilatibo, kag amo man ang mga atritibong target sang mga taktikal nga opensiba.

Sa pag-atubang sa mga brigadakadaku nga operasyon sang kaaway sining ulihi, madinalag-on nga natigayon ang mga koordinadong plano kon sa diin nagbuligay kag may mga kahigayunan na nagtingub man ang magkatambi nga mga prubinsya kag prente kag iban pang yunit sa pag-atubang sa kaaway.

Madinalag-on nga taktikal nga opensiba. May nalista nga 28 taktikal nga opensiba sa ICR halin 2005 tubtub katung-anan sang 2006 kon sa diin 61 mabaskog nga armas ang naagaw. Nag-abot sa 50 tropa sang reaksyunaryong armadong pwersa ang napatay kag 23 ang napilasan sa mga opensiba nga ini. Sa pihak nga bahin, napulo ka Pulang hangaway ang napatay samtang pito ang napilasan. Nabuhinan man sang napulo ka armas ang BHB.

Tampok sa mga inaway nga ini ang anum ka taktikal nga opensiba—ang mga opensiba sa Bara-ngay Tiempo, Tubo, Abra sadtong Hunyo 8, 2005; sa Besang Pass sa Ilocos Sur sadtong Hunyo 19, 2005; sa lindero sang Abra, Mt. Province kag Ilocos Sur sadtong Hunyo 9-21, 2005 kag liwat, sadtong Marso 15-24, 2006; sa Bara-

ngay Cabiten, Mankayan, Benguet kon sa diin nalutos sang mga Pulang hangaway ang detatsment sang 54th IB-CAFGU sadtong Pebrero; kag sa lindero sang Abra kag Mt. Province sadtong Hulyo 7. Trenta'y uno nga armas ang naagaw sa Tiempo kag 29 sa mga ini ang mabaskog. Sa Cabiten, 23 mabaskog nga armas ang nakuha luwas sa mga pistola.

May gintumod si Ka Filiw nga pila ka matingkad nga leksyon sa nagligad nga mga taktikal nga opensiba sang BHB:

"Una, malahalon ang hugot nga angtanay sang BHB kag masa. Kon wala ang malapad, maikit kag malig-on nga suportang masa sa mga lugar nga ginahulagan naton sa Cordillera, indi makaagum sang Partido kag BHB ang mga kadalagan. Kon wala ang mga ini, wala tani nasaranggan naton ang pagsalakay sining ulihi sang duha ka brigada nga kaaway sa lindero sang Abra, Ilocos Sur kag Mt. Province. Sa panahon nga ini, sa masa nagahalin ang importanteng impormasyon, pagkaon kag iban pang suporta sa Hangaway. Ang mga lokal nga pwersa sang milisya sang pumuluyo man ang nagahimo sang aton mga *blocking force*.

"Ikaduha nga malahalon nga leksyon amo ang nagakaigo nga mga paghanas naton, lunsay sang basehang paghanas pulitiko-militar kag mga espesyal nga paghanas.

"Ikatlo ang maayo nga pagkabisar naton sa tereyn—ang paggamit naton sang mga bentaha sini kag ang paghibalo man naton sa mga mahimo nga disbentaha." AB

Gusto pukanon sang rehimeng Arroyo

"Ang rehimeng Arroyo ang responsable sa pagpukan sang sugilanon pangkalinungan." Ini ang pahayag sang pamunuan sang Moro Islamic Liberation Front (MILF) matapos mapaslawan sadtong Septyembre 7 ang ika-13 nga *exploratory talks* (mga sugilanon para pagpangita sang kalubaran sa di paghilisugot) sa tunga sang mga tiglawas sini kag sang Gubyerno sang Republika sang Pilipinas (GRP).

Sang suguran ang negosasyon sa Kuala Lumpur, Malaysia, nagsalig ang MILF nga seryoso ang GRP nga makigsugilanon bahin sa halambalanon sang teritoryo nga ginainsister sang pumuluyong Moro nga duta sang ila katigulangan kag sakup sang "ginpauswag nga awtonomya" sang Bangsamoro. Ang halambalanon nga ini ang pinakadangkung sablag sa paghimo sang kasugtanan sang MILF kag GRP. Ini man ang halambalanon nga ara sa pinakaubod sang paghimakas sang pumuluyong Moro para sa kaugalingon nga determinasyon.

Sadtong Mayo, nagpahayag sang inisyal nga pagkasugot ang GRP sa konsepto, pagdumala, pagbayluhanay sang resorsa kag pagtumod sang sakup sang duta sang katigulangan nga mangin teritoryo nga mapaidalum sa Bangsamoro Juridical Entity (BJE). Nagsugot ang GRP nga ipaidalum sa BJE ang lima ka prubinsya sang ARMM, isa ka syudad kag 613 pang barangay sa guwa sang ARMM kon sa diin mayorya sang mga magapuyo mga Moro. Nangako ang rehimen nga ihatag sini ang nasambit nga mga teritoryo nga wala sing kundisyon, base man sa Agreement of Peace nga ginlagdaan sang MILF kag gubyernong Arroyo sa Tripoli, Libya sadtong 2001 nga nagakilala sa makasaysayan kag kinamatarung sang Bangsamoro sa ila duta sang katigulangan kag kaugalingon nga teritoryo. Lampas diri, ginainsister sang MILF ang masobra 1,000 pa barangay kon sa diin ang mayorya nga nagapuyo amo ang Bangsamoro.

Kinahanglan man matabu-tabo ang lapta-lapta nga piningas nga duta nga nakapaidalum sa subong nga Autonomous Region of Muslim Mindanao (ARMM). Para sa MILF, indi matukod ang tunay nga awtonomya kon wala ining ginasakup nga isa ka bilog nga teritoryo. Base diri, ginasiling sini nga kinahanglan mapalapad na ang subong nga sakup sang ARMM.

Pero sining Septyembre tuso nga gindeklarar sang mga tiglawas sang GRP nga wala na sila sing awtoridad nga makignegosasyon angot sa mga teritoryo nga lampas sa ginasakup na sang ARMM bangud liw-as kuno ini sa konstitusyon. Ginkwestyon man sang GRP kon mas madamu bala ang Moro sa iban pang ginahingyo nga barangay. Ginapamilit man sini nga kinahanglan hiwaton ang isa ka reperendum agud hibal-on kon sa diin mapaidalum sa autonomous nga rehiyong Bangsamoro ang mga nagastar sa mga dugang nga

teritoryo.

Bilang resolusyon kuno, ginbuyok sang rehimeng Arroyo nga suportahan na lang sang MILF ang Cha-cha ukon pagbag-o sa konstitusyon.

Ang mga tikang nga ini sang rehimeng Arroyo lunsay pagsara sang ganhaan sa anuman nga posibilidad nga magsulong pa ang sugilanon pangkalinungan. Bangud diri, naobligar ang MILF nga magatras sa sugilanon kag maghanda para sa pagbalik sa banas sang armadong pagpakig-away. Indi na nila mabaton ang patiyog-tiyog kag pagpaniplang sang rehimen. Pati ang mga tiglawas sang Malaysia nga nagaserbi nga *facilitator* nagapaandam man nga maghalin sa negosasyon. Siling nila, tubtub indi mahatagan sang rehimeng Arroyo ang mga tiglawas sini sang awtoridad nga makignegosasyon, "wala pulos kag wala sang malab-ot" ang sugilanon.

Indi na bag-o sa MILF ang pagtraidor, pagbalabag kag direktang pagpangbastos sang reaksyunaryong rehimen sa handum sang pumuluyong Moro. Liwat lamang ginapakita sang rehimeng Arroyo nga wala ini sang intensyon kag interes nga mataw hay resolbahon ang mga

halambalanon nga ginaatubang sang Bangsamoro. Maathag nga ginapakita sang rehimeng Arroyo sa MILF kon paano sini ginagamit ang mga sugilanon pangkalinungan para sa personal nga interes lakip ang pagkuha sang suporta sang MILF sa Cha-cha. Siling sang MILF, insulto para sa isa ka rebolusyonaryong organisasyon pareho nila nga magpaidalum sa konstitusyon sang republika kag diri isalig ang pagkilala sang kinamatarung nila.

Nahibal-an man sang MILF nga ginagamit lamang sang rehimeng Arroyo ang sugilanon bilang taktika sa "counter-insurgency." Kadungan sang mga maniobra sini sa sugilanon pangkalinungan, nagalunsar ini sang kampanya agud samaron kag pahinaon ang mga pwersa sang MILF. Lakip diri ang pagakusa nga isa ka teroristang organisasyon ang MILF, nga kapid sini ang mga bandidong grupo nga Abu Sayyaf kag Jamaah Islamiyah, kag ini ang yara sa likod sang mga pagpamomba sa matawo nga lugar sa Mindanao kag Luzon.

Handa ang MILF, ang Bangsamoro Islamic Armed Forces (BIAF), mga organisasyong masa kag pumuluyong Moro nga liwat palukpon ang armadong pagpakig-away sa reaksyunaryong gubyerno sang Pilipinas bilang sabat sa pagpaniplang kag nagapadayon nga pagpamwersa sa ila. Sa kamatuoran, sadto pa man handa na ang MILF kag mga pwersa kag tagasuporta sini sa amo nga posibilidad. Siling nila, bisan importante ang proseso pangkalinungan, indi sila mahimo magpirma sa isa ka kasugtanan nga nagahikay sa kinaalaman kag mga kinamatarung sang Bangsamoro. AB

Kasaysayan sang pagpanabotahe

Padayon nga ginapakita sang reaksyunaryong gubyerno, ilabi na sang rehimeng Arroyo, nga indi ini interesado nga angkunon ang tunay nga kalinungan para sa pumuluyong Moro. Ang solo nga interes sang rehimen amo nga magsurender kag magbuhi sang armas ang MILF.

Halin sa umpisa. Ginsuguran ang sugilanon pangkalinungan sadtong 1997 sa idalum sang rehimeng Ramos. Sa sulod sang duha ka tuig, natigayon ang mga mayor nga kasugtanan lakip ang General Agreement for Cessation of Hostilities (1997), ang General Framework of Agreement of Intent (1998) kag ang kasugtanan para sa pagbukas sang pormal nga negosasyon (1999). Pero sari-saring sablag ang ginabalabag sang GRP sa kada liko sang sugilanon.

Sa mismo pagbukas sang pormal nga negosasyon, naglunsar ang AFP sang panibag-o kag mas dalagku nga operasyon militar sa mga teritoryo sang MILF. Halin sa 17 batalyon nga nakasentro sa MILF sadtong 1999, gindugang sang AFP diri ang 25th, 39th kag 40th IB, Philippine Marines kag Scout Ranger sang 6th Infantry Division nga nakabase sa Maguindanao; ang 41st kag 81st IB sa idalum sang 4th ID nga nakabase sa Cagayan de Oro city; kag isa ka contingent halin sa 301st Brigade sa idalum sang 3rd ID nga nakabase sa Visayas.

Todo Gera I. Sadtong 2000, sa mandu sang sadto Presidente Joseph Estrada, ginsalakay sang AFP ang Camp Abubakar, ang mayor nga kwartel sang MILF sa pihak sang nagaluntad nga untat-linupok kag bisan nakatapos gid lang magpasugot sang GRP sa kasugtanan angot sa pagatras sang mga pwersa sang MILF sa mga teritoryo sini. Wala pa makabwelo, naguba na ang sugilanon pangkalinungan. Sa sulod sang masunod nga binulan, wala untat ang mga pagsalakay sang AFP sa mga teritoryo sang MILF.

Masobra 400,000 pumuluyong Moro ang napilitan magbakwit halin

sa ila mga komunidad bunga sang todo-gera batuk sa MILF.

Bangud diri, nagdesisyon ang pamunuan sang MILF nga magdeklarar sang *jihad* ukon "relihiyosong gera" batuk sa rehimeng Estrada sadtong Septyembre 2000. Yara sa kainitan ang nasambit nga *jihad* sang mapatalsik si Estrada sadtong Enero 2001.

Sugilanon pangkalinungan. Sadtong 2001, nagkasugot ang MILF kag rehimeng Arroyo nga buksan liwat ang pormal nga sugilanon. Nagdeklarar ang MILF sang suspensyon sang mga operasyong militar. Natukod sadtong Hunyo sa Tripoli, Libya ang Kasugtanan para sa Kalinungan sa tunga sang GRP kag MILF, nga mas nakilala bilang MILF-GRP Tripoli Agreement on Peace of 2001. Nakasaad sa nasambit nga kasugtanan ang mga substantibong adyenda sang negosasyon lakip ang bahin sa 1) aspeto sang pangseguridad ukon untat-linupok; 2) rehabilitasyon kag pagpauswag sang mga lugar nga nawasak bangud sa militarisasyon; kag 3) duta sang katigulangan.

Natukod ang kasugtanan bahin sa una nga duha ka adyenda. Pero halin sadto wala pa sang nahimo nga kasugtanan nahanungod sa halambalanon sa dutang sang katigulangan, ang pinakaubod sang paghimakas sang pumuluyong Moro. Halin 2003 ginahimo na sang rehimeng Arroyo ang tanan nga paagi agud ipaiway ukon ipahigad ang pagadyenda diri samtang ginalikawan sini nga madulaan epektibidad ang iban pa nga kasugtanan, ilabi na yadtong nahanungod sa untat-linupok.

Todo Gera II. Antes pa man mag-sugod ang ikatlong adyenda sadtong Pebrero 2003, nagtambak na ang rehimen sang pila ka gatos nga tropa

sa palibot sang Liguasan Marsh. Halin diri, naglunsar sang malaparan nga operason ang AFP sa mga baryo sang Cotabato kag Maguindanao. Amat-amat nga dinugangan sang AFP ang mga tropa sini nga nakapakat sa Pikit, North Cotabato sadtong unang nga simana sang Pebrero.

Sadtong Pebrero 11, sa pihak sang kasugtanan para sa untat-linupok kag sang nakatalana nga pormal nga pagsugilanon sa adlaw nga ini, naghimo sang malaparan kag wala pili nga pagpamomba ang mga pwersa sang AFP sa Rajahmunda kag Buliok sa banwa sang Pikit. Naglab-ot sa 20,000 sibilyang Moro ang napilitan nga magbakwit. Madamu ang namatay kag mas madamu pa ang napilasan.

Agud masobatahe liwat ang sugilanon, ginhimo sang rehimeneng Arroyo ang pagpamomba sa Sasa Wharf kag Davao International Airport sadtong Abril 2003 (bagay nga ginapamatud-an sang mga suldado nga nagaentra sa Oakwood Mutiny).

Ginpagguwa sadto sang rehimeneng Arroyo nga ang mga pagpamomba nga ato kahimuan sang MILF. Liwat nagdeklarar ang GRP sang todo-gera batuk sa MILF, insigida nga ginkasuhan ang mga upisyal sini kag ginpagguwa ang mandu nga arestuhon ang sadto tagapangulo sini nga si Hashim Salamat kag ang bilog sini nga Komite Sentral. Liwat nga naguba ang pormal nga sugilanon.

Duta sang katigulangan. Paglab-ot sang Disyembre 2004, nagabot sa Pilipinas ang International Monitoring Team nga ginabug-os sang mga tiglawas halin sa mga pungsod nga myembro sang Organization of Islamic Conference. Bangud sini, medyo nga naghaganhagan ang AFP sa mga paglapas sini sa untat-linupok kag sa tawhanong-kinamatarung sang pumuluyong Moro. Ginhatagan-dalan man sini ang pagtalakay sang halambalanon sang duta sang mga Moro.

Pagpamomba sa Mindanao, padihut sang rehimen

Sa isa naman nga pagtuyo nga samaran kag pahinaon ang pamunuan sang MILF, ginkasuhan sining Oktubre sanday Chairman Ebrahim Al Haj Murad kag mga kumander sang MILF sang pagpamatay angot sa sunud-sunod nga pagpamomba nga natabo sa Tacurong, Sultan Kudarat; Makilala, North Cotabato; kag Cotabato City. Anum ang napatay kag 36 ang napilasan sa mga insidente nga ini.

Kinasuhan si Murad kag iban pang upisyal sa pihak sang mga pahayag sang panel sang gubyerno sang Pilipinas nga nakipagnegosasyon sa MILF nga wala sila sang nakita nga ebidensya nga may kahalabtan ang MILF sa mga pagpamomba. Nagpahayag pati ang mga tiglawas sang lupon sang gubyerno nga "indi matarung" kag dapat likawan ang paghimo sang mga akusasyon nga ini. Gilayon man nga ginpangin-wala ni Eid Kabalu, tagapamaba sang MILF, nga may kahalabtanan sila sa nasambit nga mga krimen kag nagtanyag pa ini sang bulig sa rehimen para madakup ang mga taghimo.

Sa amo pa man, desidido ang mga militarista sa Mindanao, sa pagpanguna nanday North Cotabat Gov. Emmanuel Pinol kag Chief Supt. German Doria, hepe sang PNP sa Central Mindanao, nga kasuhan ang MILF agud madulaan ini sang kredibilidad sa sulod kag guwa sang pungsod, ilabi na sa mga tagasuporta sini sa Organization of Islamic Conference. Sa sini, magahina ang pusisyon sang MILF sa pagpakignegosasyon kag mapilit sang rehimen ang pinal nga kasugtanan nga gusto sini papirmahan sa MILF. Ini man ang paagi sang mga militarista para pagguwaon nga demonyo kag makangingil-ad ang MILF sa mata sang mga organisasyon, institusyon kag personalidad nga nagasuporta sa prosesong pangkalinungan. Si Pinol ang isa sa pinakamasupog nga nagakontra sa pakigsugilanon sang GRP sa MILF kag nagaserbi nga tagabudyong sang mga militaristang sentimyento kag huyog sang rehimen kag mga armadong gaway sini. Madugay na nga nagapangita ang mga ini sang bangdanan agud pukanon ang sugilanon kag dalayon nga atakehon ang MILF.

Anuman nga mga pahayag sang mga tiglawas sang peace panel sang GRP ginabawi man sa mga pahayag sang iban nga myembro sang kabinete sang rehimen. Lakip diri ang mga pahayag ni Executive Sec. Eduardo Ermita angot sa pagpasaka sang kaso. Ginapanginwala niya nga may kahalabtanan ang rehimen sa aktwal nga pagpasaka sang kaso (ang pormal nga nagpasaka amo mga himata sang mga napatay sa Tacurong). Pero kadungan sini, ginmanduan niya ang pag-imbetiga sa ginasiling nanday Pinol kag Doria nga naghimbunanay kuno ang mga myembro sang MNLF kag MILF sa mga nagpamomba.

AB

Pero halin sadto madugay nga nagtiyog ang sugilanon sa pagpapakatig-a sang GRP kaangot sa halambalanon sang duta sang katigulangan. Kada may natapos bisan manubo na lebel sang talakayan bahin sa halambalanon nga ini, ginapag-

guwa sang Malakanyang nga may "daku nga breyktru" nga naangkon sa sugilanon pangkalinungan. Nagguwa ang kamatuoran nahanungod sa pagpukan sang sugilanon matapos ang ika-13 *exploratory talks* sining Septyembre 7.

AB

Daluk nga manipulasyon sa baligyaan sang kuryente

Ang gulpe nga pagtimbuok sang presyo sang kuryente

Ang Wholesale Electricity Spot Market (WESM) gintukod sang gubyerno sining Hunyo bunga sang Electric Power Industry Reform Act of 2001 (EPIRA) para mapadasig ang proseso sang pribatisasyon sang serbisyo sa kuryente sa Pilipinas. Tuyo man kuno sini nga magserbi nga pangpublikong balaligyaan sang kuryente agud maistabilisa kag mapanubo ang presyo sang kuryente.

Ugaling sa kahalitan sang pumuluyo kabaliskaran sini ang nagakatabo. Sining Oktubre, nabuyagyag nga hungod ginpataas sang daku nga burukrata ang presyo sang kuryente sa WESM para sa kaugalingon nila nga benepisyo.

Sa WESM nagabakal sang dugang nga kuryente ang mga distributor sini, lakip ang Manila Electric Company (Meralco), pati na ang ibang *independent power producers* (IPP) sang kuryente nga nagakulang sa produksyon sang kuryente. Ginabakal nila ini sa mga prodyuser sang kuryente, pangunahon na ang gubyerno nga nagapanag-iya sang National Power Corporation kag IPP.

Ginapadalagan ang WESM pareho sang mga balaligyaan sang sapi. Pero bangud kontrolado sang Power Sector Assets Liabilities and Management Corporation (PSALM) ang daku nga bahin sang kuryente nga ginaprodyus (50% sang kabilugang nabaligya sa WESM), epektibo sini nga namonopolisa ang pangpublikong balaligyaan sang kuryente. Ang PSALM ang ahensya sang gubyerno nga gintukod sang Malakanyang resulta sang EPIRA agud magdumala sa pribatisasyon sang Napocor kag 31 ka planta sini. Ini man ang nagadumala sa pagbaligya sang kuryente nga ginaprodyus sang mga ini. Gamit ang monopolyo sang PSALM sa suplay sang kuryente, natigayon sang mga daku nga burukrata nga dumalahan ang

pagmanipula kag pataason ang presyo sang baligyaanay sang kuryente sa WESM para sa benepisyo nila kag sang ila mga kahimbon.

Halin sang ginsuguran ang operasyon sang WESM sining Hunyo, sa baylo nga mag-istabilisa kag mag-nubo nangin mahuyang kag patimbuok ang presyo sang kuryente. Madasig nga nagtaas (75%) ang ordinaryong presyo sang kuryente –halin P2.788 kada kilowatt-hour (kWh) sadtong una nga bulan sang operasyon sang WESM padulong P4.853 kakda kWh sa ikatlong bulan (Agosto 26-Septiyembre 25). Sining ulihi nga duha ka bulan, nagtaas pa sang 250% kag nag-abot

pa sa P6.80 kada kWh ang presyo sang kuryente sang WESM.

Ginsuguran na nga imbestigahan sang Philippine Electricity Market Corp. (PEMC) ang PSALM. Ang PEMC ang tagadumala, operetor kag tagamonitor sang WESM. Siling sang PEMC, wala sang mahimo nga dahilan sang gulpe nga pagtaas sang presyo sang kuryente sa pangpublikong balaligyaan luwas sa hungod nga manipulasyon sang presyo, bangud sining nagligad nga tatlo ka bulan halin nga gintukod ang WESM wala naman sang daku nga pagbag-o sa suplay kag demanda sang kuryente.

Samtang, sa desperasyon nga magpakitang-tawo, ginmandu ni Gloria Arroyo nga imbestigahan ang gulpe nga pagtaas sa presyo ang kuryente sa WESM. Kaladlawan nga ang ginamanduan niya mag-imbestiga amo sanday Finance Sec. Margarito Teves, Justice Sec. Raul Gonzalez kag Trade and Industry Sec. Peter Favila bangud si Teves ang tagapangulo sang PSALM kag mga ex-officio member naman sang Board of Directors sang PSALM sanday Gonzalez kag Favila. **AB**

Ang EPIRA

Ang RA 9136 ukon Electric Power Industry Reform Act (EPIRA) of 2001 amo ang layi nga nagatakda sang regulasyon sa serbisyo sa kuryente kag pagsapribado sa National Power Corporation (Napocor). Sa EPIRA, wala na ginabilang nga *public utility* ang operasyon para sa produksyon kag pagsuplay sang kuryente. Ginlutsan sang EPIRA ang probisyon sa reaksyunaryong konstitusyon nga nagabawal sa pagpanag-iya sang mga dumuluong sa mga *public utility*.

Ginagamit sa layi nga ini ang mga pulong nga "reporma" kag "restructuring" agud itago ang matuod sini nga katuyuan nga ipatuman ang deregulasyon kag pribatisasyon sang kadam-an nga serbisyo sa kuryente. Isa sa mga reporma nga ini ang pagtukod sang WESM nga kuno nagasalaming sa matuod nga presyo sang kuryente.

Gintratsada ni Gloria Arroyo ang pagkapasar sang layi nga ini bilang sabat sa mga kundisyon sang International Monetary Fund kag mga imperyalistang bangko kabaylo ang mga pautang.

(Para sa mas detalyado nga pagtalakay, mahimo nga rebyuhon ang praymer bahin sa EPIRA nga ginpagguwa sang Kawanihan sa Impormasyon sang PKP sadtong Hunyo 2001.)

Malaparan nga paghanas militar sang US kag AFP, kinundena sang PKP

MABASKOG nga ginpakamalaut sang Partido Komunista sang Pilipinas ang Talon Vision kag Amphibious Landing Exercises (Philbex), mga malaparan nga paghanas militar sang gintingub nga mga tropa sang US kag Armed Forces of the Philippines nga nag-umpisa sadtong Oktubre 16 kag magatapos sa Oktubre 31. Isa ini sa mga "nagapadayon nga paglapas sa independensya kag soberanya sang Pilipinas," siling sang PKP. Nagpaandam man ang PKP batuk sa pagamit sang US sang teritoryo sang Pilipinas bilang "lunsaran ukon suportang base para sa agresyon militar batuk sa Democratic People's Republic of Korea (DRKP)." Pagkatapos sang gera sa Vietnam, liwat nga gingamit sang US ang Pilipinas bilang isa sa mga base nga lunsaran sini sa pag-sakup sa Iraq sadtong 1989-1990 kag sadtong 2003.

Nagpaandam man ang PKP nahanungod sa pagdamu sang mga ginadeploy nga tropang Amerikano sa mga gintingub nga paghanas militar sa Pilipinas nga siling

sini pagkondisyon sa kaisipan sang pumuluyo para batunon ang nagalapad kag nagapadayon nga interbensyon militar sang US diri kag pati sa ibang pungsod." Ginagamit nga komoplahe ang mga gintingub nga paghanas sang mga tropa sang US sa mga operasyong kombat kag pagpanilag, pagtipon sang impormasyon kag direktang pamilyarisasyon sa mga lugar sa pungsod nga ginasuspetsahan nga may rebolusyunaryong pwersa.

Ginapartisiparan ang Talon Vision kag Philbex sang 5,700 tropa sang US Marines kag 1,300 tropa sang AFP halin sa Philippine Army, Philippine Navy kag Philippine Air Force. Ang mga pwersa sang US naghalin sa 3rd Expeditionary Bde nga nakabase sa Okinawa, Japan kag Essex Expeditionary Strike Group nga nakabase sa Sesabo, Japan. Ang mga paghanas nga ginalunsar sa Clark Field, Angeles City kag Floridablanca, Pampanga; Ternate, Cavite; Subic, Zambales; Fort Magsaysay, Nueva Ecija; kag sa Palawan.

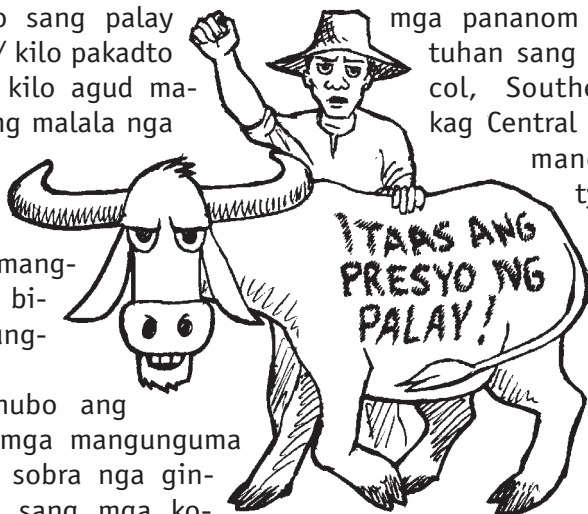
Pagtaas sa presyo sang palay, ginainsister

SA dabuk sang pagpiket sang Kilusang Magbubukid ng Pilipinas sa Department of Agriculture sining una nga simana sang Oktubre, ginpangkuan sila sang ahensya nga itaas sang P5 kada kilo ang presyo sang palay nga baklon sang National Food Authority gikan sa mga mangunguma subong nga anihan. Ang pangako nga ini resulta sang madugay nga pagpamilit sang mga mangunguma nga itaas ang presyo sang palay halin P7-9/ kilo pakadto sa P12-15 kilo agud mabuhinan ang malala nga kaimulon sang milyun-milyon nga mangunguma sa bilog nga pungsod.

Tuman kanubo ang kita sang mga mangunguma bangud sa sobra nga ginapanubuan sang mga ko-

mersyante sa humay ang pagbakal halin sa mga mangunguma nga desperado magbaligya sang ila gamay nga nasalbar nga ani matapos ang mabaskog nga kahalitan nga gintuga sang bagyong Milenyo sa ila mga humayan. Ginpanubuan sang mga dalok nga komersyante tubtub P4-8/kilo lang ang pagpresyo sa palay sang mga mangunguma.

Nagalab-ot sa P162 milyon ang ginatantya nga balor sang mga pananom nga naapektuhan sang bagyo sa Bicol, Southern Tagalog kag Central Luzon pa lamang. Ginatantya nga nagakinahanglan sang mni-num nga P40,000 ang kada mangunguma para liwat maka-umpisa.

Arroyo, inutil sa pagsolbar sa mga pagpamatay —Senado

KINUNDENA sang Senado ang rehimen ng Arroyo sa kapaslawan sini nga tagaan-hustisya ang mga pinatay nga aktibista, mamahayag kag huwes sa pungsod. Sa isa ka 16-pahina nga pahayag nga ginpaguwa kadungan sang gintingub nga report sang mga komite sang Senado sa public order kag illegal drugs, justice and human rights at public information and mass media, ginsiling man sang Senado nga indi lang pila ka suldado kag madamu nga bayarang manugpatay-tawo ang naumid sa mga pagpatay nga nagakatabo sa pungsod, pero wala sang ginahimo ang gubyerno para atubangan ini.

Ang pahayag kag report nga pinirmahan indi lamang sang mga oposisyunistang senador kundi sang mga kapartido ni Arroyo sa Senado pareho nanday Sen. Ralph Recto, Richard Gordon, Manuel "Lito" Lapid, Senate Pro Tempore Juan Flavio Velasco, Pia Cayetano kag Majority Leader Francis Pangilinan.

Pangkalibutanong presyur sa rehimen Arroyo, nagapasingki

PADAYON ang pagsingki sang presyur halin sa mga abugado kag tiglawas sang ibang pungsod batuk sa rehimeng Arroyo sa atubang sang wala untat sini nga pagpang-ipit kag pagpamatay sa mga kritiko kag oposisyon.

Nagdesisyon ang International Association of People's Lawyers (IAPL) nga ipamilit ang gilayon nga pagpapahilway kay Rep. Crispin Beltran sang partidong Anakpawis sa ikatlo nga kongreso sini sadtong Oktubre 12-14 sa Davao City. Gina-insister man sini ang pagbasura sa anti-terror bill; pag-atras sang tanan nga mga tropang Amerikano sa Mindanao; liwat nga pagbukas sa negosasyon pangkalinungan sa tunga sang NDFP kag GRP; pagrespeto sa kinamatarung sang mga tumandok; kag pagpauntat sa mga ekstrahudisyal nga pagpamatay kag iban pangpagpanghalit sang estado.

Gintukod ang IAPL sadtong Disyembre 2000 sang mga abugado, huwes, estudyante sang abogasya, mga ligal kag paraligal nga mamumugon halin sa Afganistan, Belgium, Colombia, Greece, India, Nepal, The Netherlands, Pilipinas kag Turkey. Sining ulihi nagdugang nga mga bag-o nga myembro sini ang mga tiglawas halin sa Brazil kag United Kingdom. Nagtambong bilang mga bisita kag taga-obserbar ang mga representante halin sa Canada, Congo, Cuba, Germany kag Spain.

Samtang nanawagan man si Sen. Ana Consuelo "Jamby" Madrigal sining Oktubre 20 sa sinapol sang

Parliamentarians' Caucus on Human Rights in the Philippines nga ipresyur sang ibang pungsod ang rehimeng Arroyo para mauntat ang pagpasar sang anti-terror bill kag sang sunud-sunod nga pampulitikang pagpamatay kag pagkuot. Siling niya, magalala ang mga paglapas sa tawhanong-kinamatarung kon mangin layi ang anti-terror bill.

Bag-o sini gin-insister man sa sinapol sa plenaryo sang Governing Council sang Inter-Parliamentary Union (IPU) sining Oktubre nga gilayon nga hilwayon si Ka Bel. Ang IPU pangkalibutanong asosasyon sang mga diputado halin sa nagkalain-lain nga bahin sang kalibutan. Naghiwat ini sa Geneva, Switzerland sang ika-115 sini nga asembleya sining Oktubre.

Nagpahayag man ang IPU sang labaw nga kabalaka sa kasong rebelyon nga ginapasaka kanday Ka Bel, Ka Satur Ocampo kag kapareho nila progresibong diputado nga sanday Teodoro Casino, Joel Virador, Rafael Mariano kag Liza Maza. Siling sang IPU, ang pagbilang sang rehimeng Arroyo sa rebelyon bilang "nagapadayon nga krimen"ang liw-as sa mga pangkalibutanon nga talaksan. Kinundena man sini ang pagtuyo sang gubyrnong Arroyo nga ikrimalisa kag himuon nga iligal ang mga lehitimong partido tulad sang Bayan Muna kag Anakpawis nga nagpartisipar sa eleksyon sadtong 2002 kag 2004, kag ang pagtinguha nga pungan ang pagbyahe nanday Ocampo pagguwa sang pungsod sa pihak sang pagpahanugot sang korte.

Suspensyon ni Binay, ginpaatras

NAPAATRAS ang padihot sang Malakanyang nga patalsikon si Mayor Jejomar Binay sang Makati City sang ginmandu sang Court of Appeals sining Oktubre 19 ang *temporary restraining order* nga nagapa-untat sang 60 ka adlaw sa pagpapatuman sa suspensyon ni Binay. Ginsugo sang Malakanyang ang suspensyon ni Binay gamit ang akusasyon sang isa ka karibal sa pulitika nga nagamentenar kuno siya sang "ghost employees." Upod niya nga suspendido ang bise alkalde kag ang tanan nga konseho sang Makati.

Ang tikang sang Malakanyang padihot para maagaw ang mga balwarte sang oposisyon sa Metro Manila, mapahina ang mga pangontra sini sa pulitika bag-o mag-eleksyon

kag makuha ang nagalab-ot sa P8 bilyon nga tuigan nga ginakita sang Makati City.

Si Binay, pinuno sang United Opposition, ang isa sa mga nagapangunang lider sang oposisyon nga kontra-Arroyo. Sa idalum sang iya pagdumala nga nangin importante nga sentro sang mga hulag protesta ang Makati, labi na kay ginatapna sang iban nga maka-Arroyo nga mayor sang Metro Manila ang mga rali kag demonstrasyon.

Amo na lamang ang determinasyon sang Malakanyang nga pilit pahalinhon si Binay sa pwesto, gani nagpwesto ini sang 1,500 tropa gikan sa PNP, Philippine Army, Philippine Navy, Philippine Air Force. Pero indi man nakahulag ang mga

tropa sang nagdagsa ang nagalab-ot sa 5,000 alyado, kakilala, mga abyan, kag pumuluyo sang Makati kag iban pang munisipalidad para sumuporta kay Binay. Upod sa mga nagpahayag sang suporta sanday Bayan Rep. Satur Ocampo, anay nga bise Pres. Teofisto Guingona, anay nga Pres. Corazon Aquino, Susan Roces, kag mga Obispo sang simbahan nga Katoliko.

Bag-o ini, ginpasuspende na sang Malakanyang si Mayor Wenceslao "Peewee" Trinidad, oposisyunistang mayor sang Pasay City kag halos tanan nga konseho sang syudad bangud kuno sa mga anomalya sa kontrata sang pagkolekta sang basura.

ANG**Bayan**

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Hiligaynon
Tuig XXXVII No. 20
Oktubre 21, 2006
www.philippinerevolution.org

Editorial

Pagpatay kay Bishop Ramento, patimaan sang kapintas sang rehimeng Arroyo

Ang makangingil-ad nga pagpatay sadtong Oktubre 3 kay Bishop Alberto Ramento, makimasa kag patriyotikong tagapangulo sang Supreme Council of Bishops sang Iglesia Filipina Independiente (IFI) patimaan sang pagsingki sang kapintas sang rehimeng US-Arroyo sa kampanya sang pagpamatay sa mga kritiko sini kag pagsabwag sang kakugmat sa nagabato nga pumuluyo.

Sa pagpatay kay Bishop Ramento, ginapakita sang rehimen nga wala ini nagakangilin nga patyon pati ang mataas nga lider-simbahan nga ginahangad bangud sa pagkamatutom nga aktibista para sa matuod nga pungsodnong kahilwayan kag demokrasya kag wala-untat sa pagsakdag sa mga interes kag kinamata-

rung sang pumuluyo, ilabi na sang masang anakbalhas.

Nahibal-an gid sang rehimen nga ang pagpatay kay Bishop Ramento mahimo nga maggatong sa labi nga pagsingkal sang kaakig sang malapad nga pumuluyo. Gani santo sa iskrip ang pagpatay sa obispo kag pagpanabon sang ila pasistang krimen agud pagguwaton nga isa lamang ini ka "simpleng kaso sang pagpanawat kag pagpatay nga himo sang isa ka ordinaryong kriminal."

Pero nagsayup ang rehimen sa paglaum nga bas-

*Mga tampok sa
isyu nga ini...*

*"No man's land" sa
Negros* PAHINA 4

Komboy sg militar
inambus sa Negros
PAHINA 4

Pagtimbuok sg sukot sa
kuryente PAHINA 11

Mga instruksyon sa paglilimbag

1. Ang **sinundang pahina**, na eksaktong kopya ng pahina 1 maliban sa mas mapusyaw ang *masthead* o *logo* ay para sa mga gumagamit ng *mimeo machine* o naglilimbag sa paraang *v-type*. Idinisenyo ito para hindi madaling makasira ng istensil.

2. Pag-*print* sa istensil:

- a) Sa *print dialog*, i-check ang **Print as image**
- b) Alisin ang *check* sa **Shrink oversized pages to paper size**
- k) I-click ang **Properties**
- d) I-click ang **Advanced**
- e) Tiyaking naka-set sa **100%** ang **Scaling**
- d) Ituloy ang pag-*print*

3. Hinihikayat ang mga kasama na ipaabot sa panugutan ng *AB* ang anumang problema kaugnay ng paglilimbag sa pamamagitan ng *v-type*. Magpadala ng *email* sa *angbayan@yahoo.com*